

Afdeling Risicobeheersing

BEZOEKADRES

Sontweg 10

WEBSITE

brandweer.groningen.nl

POSTADRES

Postbus 584
9700 AN Groningen

Telefoon (050) 367 47 77

Fax (050) 367 46 66

Telefoon (050) 367 47 34

Bijlage(n)

Ons kenmerk HV 13.3576724

Datum 26-03-2013

Uw e-mail van 01-02-2013

Uw kenmerk

Behandeld door C. Vaarkamp

E-mailadres coen.vaarkamp@hvd.groningen.nl

Onderwerp Voorontwerp bestemmingsplan 'Buitengebied Menterwolde'

Geachte heer Hazekamp,

Op 1 februari jl. heeft Brandweer Regio Groningen het voorontwerp-bestemmingsplan 'Buitengebied Menterwolde' van u ontvangen. Dit in het kader van vooroverleg, zoals bedoeld in artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro). Hierbij vraagt u om een schriftelijke reactie door Brandweer Regio Groningen. Naar aanleiding van uw verzoek heeft de heer Vaarkamp van de afdeling Risicobeheersing het bestemmingsplan beoordeeld in het kader van externe veiligheid, specifiek het onderwerp groepsrisico.

Risicobronnen

In het bestemmingsplan is een externe veiligheidsparagraaf opgenomen, waarin de relevante regelgeving wordt toegelicht en de verschillende begrippen worden beschreven. Uit de inventarisatie van de externe veiligheidsrisico's in het plangebied blijkt, dat er sprake is van externe veiligheidsrisico's door diverse risicobronnen. Dit betreft twee mengstations en een reduceerstation van Gasunie, het spoortracé Zuidbroek-Veendam, de vaarwegen A.G. Wildervanckkanaal en Winschoterdiep, de wegen N33 en A7 en tot slot vierenvijftig hogedruk aardgas(condensaat)transportleidingen. Daarnaast ligt er een zestal NAM-locaties in de omgeving. Omdat de invloedsgebieden tot in het plangebied reiken, is hier sprake van externe veiligheidsrisico's.

Wettelijk kader

Voor ruimtelijke besluiten in invloedsgebieden van risicovolle inrichtingen is het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) van toepassing. De zes NAM-locaties vallen niet onder dit besluit. Bij de volgende wijziging van het Bevi komen dergelijke mijnbouwrichtingen naar verwachting wel onder dit regiem te vallen. Voor ruimtelijke besluiten in invloedsgebieden van risicovolle buisleidingen is het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) van toepassing. Voor ruimtelijke besluiten in invloedsgebieden van risicovolle transportassen is de circulaire "RisicoNormering Vervoer Gevaarlijke Stoffen"

Brandweer Stad & Regio Groningen is onderdeel van de Hulpverleningsdienst Groningen, samen met de vakdirectie GGD. De vakdirectie Brandweer treedt op als brandweer voor de stad Groningen en als regionale brandweer. De Brandweer voert de werkzaamheden uit van de gemeenschappelijke regeling Hulpverlening en Openbare Gezondheidszorg, een samenwerkingsverband van de Groningse gemeenten.

(RNVGS) van toepassing. Volgens het Ministerie voor Infrastructuur en Milieu wordt deze circulaire in 2013 vervangen door het Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt) en het daaraan gekoppelde Basisnet. Daarnaast is het Provinciaal Basisnet Groningen (PBG) van toepassing.

Buisleidingen

Ten aanzien van de buisleidingen in en om het plangebied, merk ik op dat deze niet geïnventariseerd of beschreven zijn. *Ik adviseer u de buisleidingen in en om het plangebied te inventariseren, te beschrijven in de toelichting en de relevante buisleidingen op te nemen in de verbeelding van het bestemmingsplan.*

Risicoberekeningen

Voor de aanwezige risicobronnen zijn risicoberekeningen uitgevoerd. In de externe veiligheidsparagraaf wordt kort ingegaan op de resultaten van deze berekeningen, maar de berekeningen en uitkomsten (weergaven van het groepsrisico) ontbreken. *Ik adviseer om de risicoberekeningen toe te voegen als bijlagen en de uitkomsten in de externe veiligheidsparagraaf op te nemen.*

Groepsrisico

De personendichtheden in de invloedsgebieden van de eerder genoemde risicobronnen zijn laag. Hierdoor is in het buitengebied naar verwachting niet of nauwelijks sprake van een groepsrisico. Het voorliggende bestemmingsplan betreft in hoofdzaak een conserverend plan. Daarnaast voorziet het niet in de vestiging van nieuwe risicovolle inrichtingen of de aanleg van nieuwe transportassen. Hierdoor is in het buitengebied niet direct sprake van een toename van het groepsrisico. In het bestemmingsplan zijn wel twee stroken gereserveerd voor de aanleg van nieuwe hogedruk transportleidingen. Hierdoor is in Noordbroek en Zuidbroek mogelijk sprake van een toename van het groepsrisico.

Ondanks het niet of nauwelijks toenemen van het groepsrisico, zijn er als gevolg van de eerdergenoemde risicobronnen wel externe veiligheidsrisico's. Om u te ondersteunen bij de verantwoording van het groepsrisico, zijn de mogelijkheden voor bestrijding en zelfredzaamheid beoordeeld. De bevindingen zijn hieronder weergegeven en afgestemd met de heer Prins van brandweer Menterwolde, Pekela en Veendam (MPV). *Ik adviseer u om de bevindingen te vertalen naar de externe veiligheidsparagraaf.*

Bestrijdbaarheid

Bij bestrijdbaarheid gaat het zowel om de voorbereiding op de bestrijding, als om het beperken van de gevolgen van een ongeval met gevaarlijke stoffen. Om de gevolgen zoveel mogelijk te beperken, is het van belang dat de hulpverleningsdiensten niet worden belemmerd in de uitvoering van hun hulpverlenende taken. Om de bestrijdbaarheid goed te kunnen verantwoorden, zijn de mogelijke effecten, de bereikbaarheid en de bluswatervoorzieningen beoordeeld. Hieruit blijkt het volgende:

Effecten

- Bij schade aan hogedruk aardgastransportleidingen op de twee mengstations en het reduceerstation zijn een flare (fakkelbrand) en een explosie mogelijk. De omvang van het scenario is afhankelijk van de ligging (boven- of ondergronds), de druk en de diameter van de leiding. De 1% letaliteitgrens ligt voor het MS Noordbroek op circa 1087 meter, voor het MS Zuidbroek op circa 1100 meter en voor het RS Tusschenklappen op circa 867 meter. Het plangebied dat gelegen is in de invloedsgebieden van deze gasunielocaties, is voornamelijk dun bevolkt. Hierdoor veroorzaken de gasunielocatie niet of nauwelijks een groepsrisico in het buitengebied. Wel zijn hier letale effecten mogelijk.
- Uit de beoordeling blijkt dat door de opslag van gevaarlijke stoffen bij 'Groningen Railport' drie ongevalsscenario's mogelijk zijn, namelijk een plasbrand, explosie (BLEVE) en/of het vrijkomen van een toxische wolk. Uit de QRA van Groningen Railport, d.d. 18 februari, blijkt dat bij een plasbrand de 1% letaliteitgrens op 45 meter ligt. Voor een explosie is dit 280 meter en bij een toxische wolk 655 meter. Het plangebied dat gelegen is in het invloedsgebied van deze Groningen Railport, is voornamelijk dun bevolkt. Hierdoor veroorzaken de gasunielocatie niet of nauwelijks een groepsrisico in het buitengebied. Wel zijn hier letale effecten mogelijk.
- Bij een ongeval met gevaarlijke stoffen op de N33 en A7 zijn drie scenario's mogelijk, namelijk een plasbrand, een explosie (BLEVE) en/of een toxische wolk mogelijk. Uit referentiescenario's blijkt dat bij een plasbrand de 1% letaliteitgrens op circa 60 meter ligt. Voor een explosie is dit circa 230 meter en voor een toxische wolk circa 200 meter. Het plangebied gelegen in de invloedsgebieden van deze wegen, zijn voornamelijk dun bevolkt. De bovengenoemde wegen veroorzaken hierdoor niet of nauwelijks een groepsrisico in het buitengebied. De bovengenoemde wegen veroorzaken ook externe veiligheidsrisico's in de dorpen gelegen buiten het plangebied. De A7 in Zuidbroek en de N33 in Muntendam en Meeden. Bij incidenten op deze wegen, zijn in de bovengenoemde dorpen letale effecten mogelijk. Daarnaast is in deze dorpen mogelijk sprake van een groepsrisico.
- Bij een ongeval met gevaarlijke stoffen op het spoortracé Zuidbroek-Veendam zijn drie ongevalsscenario's mogelijk, namelijk een plasbrand, een explosie (BLEVE) en/of het vrijkomen van een toxische wolk. Uit referentiescenario's blijkt dat bij een plasbrand de 100% letaliteitgrens op 25 meter en de 1% letaliteitgrens op 45 meter ligt. Voor een explosie is dit respectievelijk 140 en 330 meter en bij een toxische wolk respectievelijk 400 en 1250 meter. Omdat het spoortracé het plangebied doorkruist, zijn in het plangebied dodelijke effecten mogelijk. De plandelen gelegen in het invloedsgebied van het spoor, zijn hoofdzakelijk dun bevolkt. Het spoortracé veroorzaakt hierdoor niet of nauwelijks een groepsrisico in het buitengebied. Het spoortracé veroorzaakt wel externe veiligheidsrisico's in enkele dorpen gelegen buiten het plangebied. Dit betreft Zuidbroek en Muntendam. Bij incidenten op het spoor zijn in deze dorpen letale effecten mogelijk. Daarnaast is in deze dorpen mogelijk sprake van een groepsrisico.

Bladzijde 4 van 6
Onderwerp Voorontwerp bestemmingsplan 'Buitengebied Menterwolde'

- Over het A.G. Wildervanckkanaal en Winschoterdiep vindt vervoer van gevaarlijke stoffen plaats. De waterweg is opgenomen in het Basisnet Water als 'binnenvaartcorridor zonder toetsafstand'. Het vervoer van gevaarlijke stoffen is beperkt. Volgens het Basisnet Water geeft het vervoer van gevaarlijke stoffen geen beperkingen voor bebouwing, geen plasbrandaandachtsgebied en geen groepsrisicoverantwoordingsplicht.
- Bij schade aan hogedruk aardgas(condensaat)transportleidingen zijn een flare (fakkelbrand) en een explosie mogelijk. De omvang van het scenario is afhankelijk van de druk en de diameter van de leiding. De A-650 is bijvoorbeeld 48 inch en 80 bar, waardoor de 100% letaliteitgrens op circa 220 meter ligt en de 1% letaliteitgrens op circa 580 meter. In de externe veiligheidsparagraaf van het bestemmingsplan is een tabel opgenomen met de relevante leidingen. Doordat deze transportleidingen in of langs het plangebied zijn gelegen, zijn hier letale hittestralings- en overdrukeffecten mogelijk.

Ik adviseer u om de (groeps)risico's die optreden in dorpen buiten het plangebied, die worden veroorzaakt door in het buitengebied gelegen risicobronnen, in het voorliggende bestemmingsplan te verwoorden. De uiteindelijke verantwoording van deze groepsrisico's, kunt u opnemen in het bestemmingsplan van het betreffende dorp.

Bereikbaarheid

Om te bepalen of de brandweer in het plangebied voldoende snel kan optreden, is zowel de opkomsttijd als de tweezijdige bereikbaarheid beoordeeld.

- Uit de beoordeling door brandweer MPV blijkt, dat de opkomsttijd voldoende is. Deze varieert in het buitengebied van minimaal 5 tot maximaal 15 minuten, zowel tijdens als buiten werktijd. Over het algemeen zijn objecten in het buitengebied tweezijdig bereikbaar. Uitzondering hierop zijn enkele in het vrije veld liggende woningen, die vaak maar één toegangsweg hebben.

Verbetering van de bereikbaarheid zou wenselijk zijn, maar het betreft een bestaande situatie. Het aspect bereikbaarheid geeft daarom geen aanleiding tot het treffen van nieuwe maatregelen.

Bluswatervoorzieningen

Om te bepalen of de brandweer in het plangebied snel kan beschikken over voldoende bluswater, is zowel de beschikbaarheid van primaire (brandkranen) als secundaire (open water) bluswatervoorzieningen beoordeeld.

- Uit de beoordeling door brandweer MPV blijkt, dat de bluswatervoorziening in het buitengebied over het algemeen ontoereikend is. Er bevinden zich zo goed als geen primaire bluswatervoorzieningen en secundaire voorzieningen ontbreken vaak. Ten aanzien van deze zogeheten 'witte vlekken' zijn maatregelen getroffen door het inzetten van ondersteuning (meerdere tankautospuiten of groot watertransport). Ondanks deze maatregelen blijven de bluswatervoorzieningen wel een aandachtspunt.

- Langs de wegen en het spoor zijn geen of nauwelijks bluswatervoorzieningen aanwezig. Voor het bestrijden van kleine incidenten beschikt een tankautospuiter over voldoende bluswater. Voor het bestrijden van grote incidenten, is ondersteuning vanuit de regio benodigd. Door middel van ondersteuning (meerdere tankautosputters of groot watertransport) kan voldoende bluswater worden verkregen. Wel kan in het meest ongunstige geval mogelijk onvoldoende snel ondersteuning worden verleend, waardoor een calamiteit met gevaarlijke stoffen niet snel en effectief is te beheersen. Dit geeft een verhoogde kans op slachtoffers. Het verbeteren van de bestrijdbaarheid op het spoor en de wegen valt buiten de reikwijdte van het bestemmingsplan.
- Voor incidenten met een aardgastransportleiding geldt dat een gasbrand niet geblust mag worden in verband met explosiegevaar. Dit bemoeilijkt het snel en effectief bestrijden van een gasbrand. Bij een gasbrand zal de brandweer zich voornamelijk richten op het bestrijden van secundaire branden en het assisteren bij het ontruimen van de gevarezone.

Verbetering van de bluswatervoorzieningen zou wenselijk zijn, maar het betreft een bestaande situatie. Het aspect bluswatervoorzieningen geeft geen aanleiding tot het treffen van nieuwe maatregelen.

Zelfredzaamheid

Bij zelfredzaamheid gaat het om de mogelijkheden voor personen, om zichzelf in veiligheid te brengen bij een ongeval met gevaarlijke stoffen. Dit zonder daadwerkelijke hulp van de hulpverleningsdiensten. Bijvoorbeeld door te vluchten of te schuilen. De mate van zelfredzaamheid is namelijk bepalend voor de omvang van de hulpverlening tijdens een ramp of een zwaar ongeval. Om de zelfredzaamheid goed te kunnen verantwoorden, zijn zowel het zelfredzame vermogen, de ontvluchtingsmogelijkheden als de signaleringsmogelijkheden beoordeeld. Hieruit blijkt het volgende:

- Uit de beoordeling van het plangebied blijkt, dat in de invloedsgebieden van externe veiligheidsrisicobronnen geen of nauwelijks sprake is van langdurig verblijf van groepen verminderd zelfredzame personen (zoals ouderen, zieken en kleine kinderen). De aanwezige personen vormen een gemiddelde bevolkingsgroep uit de samenleving. Deze worden als zelfredzaam beschouwd. Het plangebied en de directe omgeving daarvan bieden voldoende mogelijkheden om van de risicobron weg te vluchten.
- Het plangebied bevindt zich niet of nauwelijks in het sirenebereik van het bestaande Waarschuwing en Alarmering Systeem (WAS). Het WAS is dan ook niet bedoeld voor buitengebieden, maar gericht op dorps-/stadskernen. Daarnaast is NL-Alert (alarmering via tekstberichten op mobiele telefoons) geïntroduceerd. Hierdoor is een snelle signalering mogelijk.

Ten aanzien van het aspect zelfredzaamheid adviseer ik u om de bevolking bij een ramp ook op een andere wijze te alarmeren (radio, NL-Alert, televisie, geluidswagen, enz.).

Bladzijde
Onderwerp

6 van 6
Voorontwerp bestemmingsplan 'Buitengebied Menterwolde'

Conclusie

In het plangebied is sprake van externe veiligheidsrisico's door diverse risicobronnen. Dit betreft twee mengstations en een reduceerstation van Gasunie, het spoortracé Zuidbroek-Veendam, de vaarwegen A.G. Wildervanckkanaal en Winschoterdiep, de wegen N33 en A7 en tot slot vierenvijftig hogedruk aardgas(condensaat)transportleidingen. Daarnaast ligt er een zestal NAM-locaties in de omgeving. De personendichtheden in de invloedsgebieden van de genoemde risicobronnen zijn laag. Doordat het plangebied in het invloedsgebied van deze risicobronnen ligt, is verantwoording van de groepsrisico's noodzakelijk.

Ten aanzien van de buisleidingen in en om het plangebied, merk ik op dat deze niet geïnventariseerd of beschreven zijn. *Ik adviseer u de buisleidingen in en om het plangebied te inventariseren, te beschrijven in de toelichting en de relevante buisleidingen op te nemen in de verbeelding van het bestemmingsplan.*

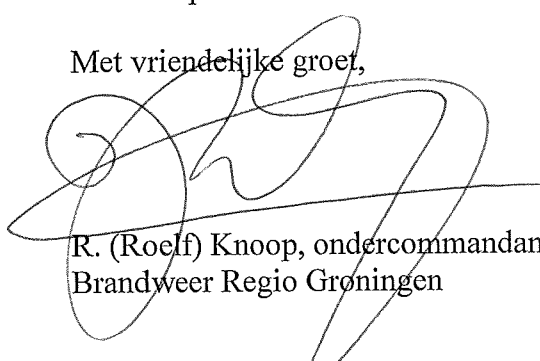
In de externe veiligheidsparagraaf wordt ingegaan op de resultaten van de risicoberekeningen, maar de berekeningen en uitkomsten (weergaven van het groepsrisico) ontbreken. *Ik adviseer om de risicoberekeningen toe te voegen als bijlagen en de uitkomsten in de externe veiligheidsparagraaf op te nemen.*

De aspecten bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid maken onderdeel uit van deze verantwoording. Uit beoordeling van de bestrijdbaarheid blijkt, dat de bluswatervoorzieningen beperkt zijn. Dit betreft een bestaande situatie. Het aspect bestrijdbaarheid geeft daarom geen aanleiding tot het treffen van maatregelen. *Ten aanzien van het aspect zelfredzaamheid adviseer ik u om de bevolking bij een ramp ook op een andere wijze te alarmeren (radio, NL-Alert, televisie, geluidswagen, enz.).*

Tot slot adviseer ik u om het bovenstaande advies te vertalen naar de externe veiligheidsparagraaf en mee te laten wegen in de verantwoording van het groepsrisico.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Indien u naar aanleiding van deze brief nog vragen heeft, kunt u contact opnemen met de heer Vaarkamp.

Met vriendelijke groet,

R. (Roef) Knoop, ondercommandant
Brandweer Regio Groningen

Nb. deze brief is in afschrift naar de commandant van brandweer MPV verzonden.